

פסיכולוגיה

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שתיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	(25×2)	—	50 נקודות
פרק שני	—	(10×5)	—	<u>50 נקודות</u>
סה"כ	—			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: כתוב בדייקנות ובתמציתיות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

◀ המשך מעבר לדף

השאלות

פרק ראשון (50 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-4 (לכל שאלה – 25 נקודות)

1. יותם בן השנתיים ניסה להרכיב פאזל המתאים לגילו. לאחר כמה ניסיונות שלא צלחו הוא התבונן בריכוז בחלקי הפאזל ולפתע הצליח להרכיב אותם כראוי. אִמו ישבה בצד, התבוננה בו אך לא התערבה.

א. ציין את סוג הלמידה של יותם, והדגם שניים ממאפייני למידה זו על פי הפתיח.

(12 נקודות)

ב. על פי התאוריה של אריקסון, ציין באיזה שלב התפתחות יותם נמצא. האם ההתנהגות של האם תורמת להתפתחות של יותם? נמק את תשובתך, והתייחס לשניים ממאפייני השלב.

(13 נקודות)

2. נבחרת הג'ודו של ישראל זכתה באולימפיאדה האחרונה בשתי מדליות. בעקבות הזכייה החליטו כל תלמידי כיתה 41 להירשם לחוג ג'ודו במתנ"ס. אפילו יוסי, שאינו חובב ספורט, החליט להירשם לחוג.

א. ציין את ארבעת התנאים הנדרשים ללמידת חיקוי, והדגם אותם על פי ההתנהגות של

תלמידי כיתה 41. (13 נקודות)

ב. הסבר את ההחלטה של יוסי להירשם לחוג הג'ודו באמצעות שני גורמים המשפיעים על

מידת הקונפורמיות. (12 נקודות)

3. באחת מתכניות הראליטי ביקשה יעל, אחת המשתתפות, לפרוש מן התכנית. לטענתה, המשימות שהיא צריכה לבצע בתכנית מלחיצות ומייאשות אותה. מפיך התכנית זימן אותה לשיחה אישית, ואמר לה שהוא בטוח שהיא תצליח להגיע לשלבים מתקדמים בתכנית, ונשאר להתאמן אֶתה מעבר לשעות התכנית.

א. הסבר שתי דרכים להתמודדות עם לחץ שיכולות לעזור ליעל. (12 נקודות)

ב. בעקבות השיחה עם המפיק נשארה יעל בתכנית ועלתה לחצי הגמר.

הסבר את התהליך שעברה יעל באמצעות המושג "נבואה המגשימה את עצמה".

(13 נקודות)

4. כלב נשך את שיר בילדותה. הנשיכה כאבה לה מאוד. מאז היא מפחדת מכלבים.
היא נלחצת מכל כלב שהיא רואה ברחוב.
- א. הסבר באמצעות התניה קלסית כיצד נרכש הפחד מכלבים אצל שיר. (13 נקודות)
- ב. ציין את ארבעת סוגי התגובות האפשריות במצב לחץ, והדגם שניים מהם על פי המקרה של שיר. (12 נקודות)

פרק שני (50 נקודות)

ענה על חמש מן השאלות 5-15 (לכל שאלה – 10 נקודות)

5. השווה בין שתי השיטות של "השפעה בשלבים": "רגל בדלת" ו"דלת בפרצוף", על פי שני קריטריונים שתבחר. בהשוואה הצג נקודת דמיון אחת ונקודת שוני אחת.
6. שמעון עומד להתחתן בעוד חודש. לפני יומיים פוטר שמעון מעבודתו, ובשבוע הבא עליו לעבור דירה. שמעון מרגיש לחץ רב בגלל השינויים. מהו "סולם ההסתגלות מחדש" של הולמס וריי? הסבר באמצעותו את הלחץ שמרגיש שמעון, והצג יתרון אחד וחסרון אחד של סולם זה.
7. בבחירות האחרונות לראשות מועצת התלמידים העירונית נבחרה נעמה, שמילאה בהצלחה את תפקיד יושבת ראש מועצת התלמידים בבית הספר. תומר, חבר במועצת התלמידים העירונית, מסרב לשתף פעולה עם נעמה, משום שלדעתו בנות אינן מתאימות להיות מנהיגות. הסבר כיצד המחקר של שטרנהל יכול להסביר את הדעות הקדומות של תומר על נשים בתפקידי ניהול. תאר את מהלך המחקר של שטרנהל ואת מסקנתו.
8. עדי היא נערה שאינה שומרת על הסדר בחדרה.
 - א. הסבר באמצעות אחד מן המושגים – חיזוק חיובי, חיזוק שלילי או עונש – כיצד יכולים ההורים של עדי לגרום לה לשמור על הסדר בחדרה. (5 נקודות)
 - ב. ההורים של עדי מתלבטים אם להתייחס לאי-הסדר בחדרה או להתעלם ממנו. הסבר אילו ערכים יכולים להנחות את ההורים בקבלת ההחלטה. (5 נקודות)
9. דוד עבר תאונת עבודה קשה בזמן עבודתו במפעל, והיה מאושפז בבית חולים במשך תקופה ארוכה. לקראת שחרורו מבית החולים הוא רצה להתייעץ עם פסיכולוג על ההתמודדות הצפויה לו בעתיד. מהי ההתמחות של הפסיכולוג שהיית ממליץ לדוד לפנות אליו? נמק את תשובתך.

10. הסבר את שלושת הסוגים של השפעה חברתית על פי קלמן. תן דוגמה לאחד מסוגי ההשפעה שהסברת.

11. דן מחפש עבודה. הוא היה בראיונות עבודה בכמה חברות. עתה הוא מתכוון לראיון עבודה בחברה גדולה וידועה.

הגדר מהו "ויסות עצמי" על פי בנדורה, והסבר כיצד דן יכול להיעזר בתהליך הויסות העצמי כדי להתכונן בצורה מיטבית לראיון העבודה.

12. נעמי חושבת שחשוב לשמור על איכות הסביבה ומקפידה לשמור על איכות הסביבה באזור מגוריה. הסבר מה הם שלושת המרכיבים של עמדה, והדגם כל אחד מן המרכיבים על העמדה של נעמי בנוגע לאיכות הסביבה.

13. ממחקרים על "ילדי מוסדות" עולה כי התקשרות משפיעה על התפתחות הילד בתחומים רבים. תאר את אחד המחקרים על "ילדי מוסדות", והסבר באמצעות מסקנת המחקר השפעה אחת של התקשרות על התפתחות הילד.

שאלת בחירה על נושא שנלמד:

- אם למדת אלטרואיזם, תוכל לענות על שאלה 14.
- אם למדת את גישתו של רוג'רס, תוכל לענות על שאלה 15.

14. לפניך טענה: "אנשים עוזרים לאנשים אחרים במצוקה בכל מצב". הצג נימוק מסוג הסבר או מסוג ראיה, המבסס טענה זו או מפריך אותה. בתשובתך ציין באיזה סוג נימוק מדובר.

15. במהלך ההכנה לגיוס לצה"ל הוצע לתלמידי כיתה י"ב להתנדב לשנת שירות לפני הצבא. עומר טען כי שנת שירות תורמת לאדם, ואילו טל טען כי שנת שירות היא בזבוז זמן. הסבר באמצעות מושג מתאים מן התאוריה של רוג'רס כל אחת מן התפיסות של עומר ושל טל.

בהצלחה!